

Az előfizetés ára:

1883. márczius végéig . . .	3 frt.
„ június „ . . .	5 frt.
„ januártól egész évre . . .	8 frt.
„ „ fél évre . . .	4 frt.
„ „ negyed évre . . .	2 frt.

PÉCS.

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A hirdetések ára:

Négy hasábos petitsor	
1-szer	7 kr.
2-szer	6 kr.
3-szor	5 kr.
Bélyeg-díj minden hirdetéskor 30 kr.	
Nyilttérben egy sor	10 kr.

M megjelen hetenkint kétszer:
szerdán és szombaton.Szerkesztés: Mária-utca 1. sz.
Kiadóhivatal: Nepomuk-utca 10. sz. a posta mellett.Egyes szám 10 kr.
Kapható a kiadóhivatalban, Traub B. és tár-
sánál, Böhm M. könyvkötőnél Király-utca.

Előfizetési felhívás!

„PÉCS“

ezim alatt politikai és vegyes tartalmu, he-
tenkint kétszer megjelenő hirlapot alapítunk.Alig fog kételkedni valaki azon kijelen-
tésünk őszinteségén, hogy a közökhajtásnak ki-
vánunk megfelelni vállalkozásunkkal.Ugy tapasztaltuk, hogy politikai elvtár-
saink, a társadalmi kérdésekben velünk együtt
érzők és gondolkozók, mindennapi szükségét
érzik annak, hogy magyar államiságunk
előbbrejutását, a közélet nemes irányu fej-
lesztését úgy különösen Pécsen, Baranya-
megye fővárosában, mint általában az egész
megyében egy közlöny igyekezzék képviselni,
mely számot vessen a haladás, a törvénye-
sen biztosított szabadság követelményeivel,
az e téren már elért eredményeket meg-
óltalmazni, újakat józan munkássággal, tisz-
tességes vitatással létesíteni, feladatának
ismerje.Politikai alapelvünk: az 1867. évi XII.
törvényozikk által létesített állami helyzet
fentartása. A szabadelvű-párt zászlaja alá
sorakozunk, az ennek programm elvein álló
kormányt támogatjuk, fentartva azonban a
teljesen szabad szót, a meggyőződés és indo-
kolt vélemény férfias nyilvánítását a kormány-
nyal szemben is.Egyébiránt világos tudatában annak,
hogy provinciaális situátióknál fogva fela-
datunk nem lehet, szót vinni a magas poli-
tika tág terén: munkálkodásunk súlypontját
városunk és megyénk közigazgatási, közgazda-
sági, társadalmi és közművelődési viszonyaira
vetjük. Ez irányokban pedig a megyei és
városi képviselő, tisztii működés, közintéze-
teink, a közérdekekért alakult társulatok
ténykedése lesznek tárgyai folytonos meg-
figyelésünknek; a társadalmi téren az „egyenlő
jog mindenkinek“ képezi fölünk, oly ha-
tározottan szállunk sikra a nemzetiségi és
vallási különbözőségek mellett is a honpolgári
jogok zavartalan érvényesüléséért, a mily
határozottan visszautasítunk minden törek-
vést, mely a békés együttélés megzavarására
irányul.Mellözve tovább a részletezést teendő-
inkre nézve, melyeket ugysis a bekövetkező
és előre szemügyre nem vehető viszonyok
szoktak határozott alakba öltöztetni: biza-
lomra hívunk fel mindenkit, a ki osztja elve-
inket, támogassa e vállalkozást anyagi és
szellemi ereje szerint.Lapunk hetenkint kétszer, szerdán és
szombaton jelen meg, egész ivnyi tartalom-
mal, nagy negyedrét alakban.

Előfizetési árak:

1882. november 15-től 1883 márczius végéig . . .	3 frt.
1882. november 15-től 1883 június végéig . . .	5 frt.
1883. január 1-től egész évre	8 frt.
„ „ „ fél évre	4 frt.
„ „ „ negyed évre	2 frt.

Előfizetni lehet: helyben a „PÉCS“
kiadóhivatalban (Nepomuk-utca 10. sz. a
posta mellett) és Valentin Károly ur könyv-
kereskedésében (Fötér). A vidékről pe-
dig postautalványok útján ugyanazon czi-
mekre.A lap szellemi részét illető kül-
demények a „PÉCS“ szerkesztősége címén
(Mária-utca), a hirdetések és a lap
kiadására vonatkozó felszólalások a
kiadóhivatalba küldendők.Fekete Mihály,
kiadó-tulajdonos.Bodó István,
felelős szerkesztő.

Pécs, november 17.

Baranyamegye főispánja, Perczel Mik-
lós vezetése alatt fényes küldöttség járt a
mult hetekben a miniszterelnöknél, az igaz-
ságügyi miniszternél és az országbirónál, a
kormány figyelmét kikérni Pécsre akkorra,
mikor a hazai igazságszolgáltatás terén beáll
a nagy reform, mely egy nagy lépéssel előre
viszi az országot, közel hozva a jogkereső
néphez a felsőbiróságokat, a királyi táb-
lákat.A válasz, melyet a küldöttség haza
hozott, többre jogosít, mint a mit ilyen dol-
gokban reménynek szoktunk nevezni. Ugy-
szólván mindent ki lehet belőle érteni. Ha
a Dunán túl két királyi tábla lesz.Ezt egyértelműnek kell venni azzal,
hogy a Dunán túl két királyi tábla lesz,
egyik Pécsé. Mert kevesebb királyi tábla
annyit jelentene, hogy az egész országban
négy lesz, (a Dunán túl az ország negyed-
része.) ilyet pedig kezdetnek az szabad fel-
tételezni, ha csak az aktákat nem akarná
a törvényhozás közelebb vándoroltatni, mint
eddig Budapestre. Ezzel nyerhetne a buda-
pesti kir. tábla hivatalozgája, de senki más.
Férendisabályhoz nyulni nem szabad. Az
ország népe egy zugolódó szót se fog szólni
ahoz a többlethez, melybe a mostani kir.
tábla decentralisatiója kerülni fog, mert bi-
zonyosan legelső kívánása, de legelső joga
is: a jó és gyors igazságszolgáltatás s nem
törődik vele egyetlenegy adózó se, ha ne-
hány garasával többre kerül, ezt elérnie, mint
a mennyit most rákolt.Ha az országban 12 királyi tábla szer-
veztetik, egyegynek a területe 400 mért-
földet fog át, egy milliónál több lakosra ter-
jed ki.Ausztriában csak 885.000 lakos van az
insbrucki, 600.000 a trieszti és 456.000 a
zárai főtörvényszék területén.Ha 8 királyi táblánál több nem szer-
veztetik, akkor is kettőnek kell jutni a
Dunántulra. Legalább ennyit megkövetel
minden tekintet, a mely az országnak erre a
részére bármely irányban eshetik.A Dunántulnak két főfelosztása mutat-
kozik helyesnek ez irányban: az északi
megyék külön, a déli megyék külön; mert
ezek közlekedési eszközei külön-külön rend-
szert képeznek. Így Komárom, Győr, Sopron,
Szombathely és Veszprém a lehető legegye-
nesebb vasuti összeköttetéssel bírnak egy-
más közt, míg déli részen csak a kerület
szélén futó déli vaspályával állnak össze-
kötetésben. A déli megyékben Zalaegerszeg,
Nagy-Kanizsa és Pécs egyenes vasuti vona-
lallal, Kaposvár Péccsel kitünő állami kő-
utttal, Szegszárd Péccsel szintén jó ország-
utttal, ezenkívül a Dunán és a pécs-mohácsi
vasuton egy második közlekedési vonallal
áll kapcsolatban. Egyébiránt tegnap meg-
nyílt budapest-pécsi vasut, mely a Batta-
szék-zákányi vasutat Kaposvár és Szegszárd
közti szeli át, ezt a két várost is egyenes
összeköttetésbe hozza Péccsel.Baranya, Somogy, Tolna és Zalamegyék
egyesítése egy másodbirósági kerületbe, ugy
a földrajzi fekvés, mint a közlekedési esz-
közök szempontjából kívánatos és legezlsze-
rűbb beosztás; mely nézet a közjegyzői és
ügyvédi kamaráknak az igazságügyministe-
rium által eszközölt beosztásánál is érvényre
jutott, a mennyiben nevezett négy megye a
10 közjegyzői kamara egyikét képezi és a
28 ügyvédi kamara közül kettőt foglal ma-
gában.A dunántúli déli kerületbe esnek Fiume
is, mert az a magyar bir. kerületek közül
ehoz legközelebb fekszik és egyenes vasuti
összeköttetésben áll Péccsel.Nem boosátkozunk annak a fejtegetésébe,
hol lenne legalkalmasabb székhelye a Du-
nántul északi része kir. táblájának. A déli
kerületre szoritkozunk, ez érdekel
bennünket vitális szempontokból. Hogy pedig
ennek központja ul Pécsen tekint-
jük és Pécsen tekinthetjük legjogosabban,
azt nemcsak lokális patriotizmus mondatja
velünk, hanem nagyazánu és a mérlegbe
súlylyal eső argumentumokkal fogjuk indo-
kolni.Hogy a földrajzi fekvés és formái
eszközök közrehatása mellett természetse-
rűen alakuló pécsi másodbirósági kerület a
törvénykezési ügyek forgalma
tekintetében is megfelel ama kívánalmaknak,
melyek egy felebbezési fórum felállítását
igazolják, az kitünik a kir. bíróságok ügy-
forgalmi adataiból is.Az igazságügyminiszterium által a m.
kir. bíróságok 1875. 1876. és 1877. évi

ügyforgalmáról közzétett adatok alapján készült kimutatás szerint ugyanis a tervezett pécsi kerület törvényszékei 1875-ik évben az összes törvényszéki ügyek 8.12 % -át, az 1876-ik évben 8.06 % -át és 1877-ik évben 10.26 % -át átlag tehát a három évben 8.81 % -át látták el, noha tizenkettős felosztás szerint is reájuk csak 8.33 % esnek; ugyanezen területen levő kir. járásbíróságok pedig 1875-ik évben az összes járásbírószági ügyek 9 % -át, 1876-ik évben 8.35 % -át és 1877-ik évben 9.10 % -át, tehát az aránylag reájuk eső 8.34 % -nál mindig többet látták el.

Pécs az egész kerületben a legnépesebb (30.000 lakos) s az egyetlen, törvényhatósági joggal bíró szab. kir. város, a többi kerületi törvényszéki székhelyekkel, mint már fennebb vázoltuk, részint egyenes vasuti, részint vízi s köuti vonalakkal össze van kapcsolva s közvetlen vasuti összeköttetése valamennyi törvényszékekkel már létesítve van. Itt van az egész kerület legnagyobb ügyforgalmu törvényszéke, mely a kerületben előforduló összes törvényszéki ügyek 1/3-ad részét látja el, mely 3 megyére sajtóbírószágot s a pénzügyi kihágásokra fenytő hatóságot képez, itt van az egész kerület kir. közjegyzőségének kamarája, két megyére kiterjedő ügyvédi kamara, magában a városban két közjegyző s 62 ügyvéd, itt van továbbá 3 megyére terjedő pénzügyi igazgatóság, kataszteri igazgatóság, es. kir. közös katonai és honvéd dandár parancsnokságok, megyei és városi törvényhatóságok székhelye, püspöki és káptalani székhely. Van e városnak fejlett ipara s kereskedelme, miről tanuságot tehet a városunk kebelében virágzó 3 takarékpénztár, melyek egyike az osztrák és nemzeti bank váltó-benyújtási helyét képezi és egy kölcsönös segélyező egylet, tehát 4 pénzintézet, ipar- és kereskedelmi társulat, dunagőzhajózási társaság bányai igazgatósága, távol külföldön is nagy híre emelkedett edény és porcellán-gyára, 3 gépgyára, számos bőrgyára, az egész birodalomban jó hírnévnek

örvendő keztyű gyára, 2 szikviz-gyára, keményítő és olaj gyára, nagy vasuti gépműhelyei, koczkapadló és gőzfűrészes gyára, 2 nagy serfőzdéje, 6 gőz- és 18 vízimalma, az ipar minden ágában működő iparosok nagyszáma, külföldön is híres borkereskedése, a duna-gőzhajózási társulat és mások óriási szentelepei s ezeken létesített nagyszerű bányáipara, nagy fakereskedése, élénk terménykereskedése, három váltó-üzlete és a kereskedés minden egyéb ágában működő számos nagy czégek. Említést érdemel még, hogy újabb időben városunk kereskedelme Bosznia megszállása folytán is tetemes lendületet nyert, a mennyiben számos kereskedő Pécsről Boszniába és főleg Serajevóba telepedett meg, kik árucikkeiket mind Pécsről szerzik be, úgy hogy ez irányban már is a legélénkebb forgalom keletkezett, az ottani kulturális s társadalmi viszonyok fejlődésével ezen forgalom is mind nagyobb mérvet fog ölteni. Hogy városunk a nevelés, szellemi haladás, tudományos művelődés, a művészetek felvirágzása tekintetében hazánkban az elsők közt méltán helyet foglalhat, az országszerte köztudomású tény. Tanintézetek közül elég emlitünk mint a elemi főtanodáját és ezen kívül még négy nyilvános elemi iskoláját, kisedővodáját, elemi felsőbb leányiskoláját, az izraeliták külön elemi iskoláját, főgymnasiumát és állami főreáltanodáját, mely közép tanintézetek méltán sorolhatók az ország legjobban vezetett s látogatott ily nemű intézetei közé, kereskedelmi közép iskoláját, tanító képezdét s végül jogakadémiáját. A tudományos képzés előmozdítása ezáltal közhasználatra nyitva áll a század elején 16.000 kötettel alapított s azóta az újabb irodalmi termékekkel folyton gyarapított nagyszerű püspöki könyvtár, természettani és természetrajzi muzeummal és a jogakademia könyvtárral. A művészetek ápolására szolgál az állandó színház, az országos híru dalárda, a zeneegylet, mely egy jól iskolázott teljes zenekart tart fenn; városi zeneiskola ingyenes oktatással. A szellemi művelődés egyéb eszközei közül emlitendő a városunkban

létező négy könyv- és egy könyvomda, 3 kisebb és 2 nagy könyvkereskedés.

Számos humanistikus és közhasznu egyletei és intézetei, mint a jótékony-nőegylet, izraelita nőegylet, katolikus legényegylet, munkás és betegsegélyező egylet, hadastyán egylet, torna és tüzoltó egylet, gazdasági egylet, két árvaház, szegény és dolog ház, temetkezési egyletek stb. A városnak kies fekvése, jó vize és levegője, közvetlen mellette emelkedő szőlő s erdő koszoruzta hegyek által mérsékelt éghajlata a közegészségügyi viszonyokra jótékonyan hatnak. Közegészségügyi szolgálata van 21 orvos, városi közkórház, az irtalmas rendiek kórháza, bányatelepi kórház és egy katonai kórház, négy gyógyszerár és egy hasonzenvi gyógyszerár.

Mindezekhez járul még, hogy Pécs városa teljes mérvben bír mindazon kellékekkel, melyek a városi élet igényeire megkívánhatnak és valamely helynek kívánlóg városi jellegű kölcsönöznek. Így: van légszesz világítása, jó vízvezetéke, kövezett utcai, valószínűleg diszkrét átalakított nagy sétateret, nagyszerű templomai, városháza és más középületei, a belvárosban legnagyobb részt egy — két — söt három emeletes lakháza, a modern igényeknek megfelelőleg kényelmesen berendezett nagy szállodái, előkelő étkező és kávéházai, diszes helyiséggel rendelkező casinóegylete, három uszodája, gőz- és kádfürdő, számos kirándulási helyei, bér- és társaskoosi közlekedéssel, a szállóhegyekben kellemes nyaralói.

A város mindezen előnyeinek kívül még utalunk annak, a honfiak kegyeletét méltán kiérdemelt fényes történelmi multjára, s jelenlegi közönségének a közügyek iránt mindenkor kitüntetett áldozatkészségére, mely — hogy mást ne is emlitünk, — a honvéd sőtörténetnek Pécsen leendő létesítése céljából nem rettent vissza a tőle kívánt 80.000 fitra rugó áldozat meghozatalától, s mely áldozatkészség az itt szóban forgó ügynél is fényesen nyilatkozik: mert Pécs-vároসা helyiséget, ha szükséges, új

A „Pécs” tárcája.

Ha visszatérek

Ha visszatérek egykor, összetörve,
Fáradtan, mint a tengert átrepült madár
Az ismert, régi, hön óhajtott körbe,
Fogadni engem kinek karja vár?
Meglátni újra szép gyermekoromnak
Hű tanuját, az ősi várost vágyom én,
Erdős házat a vén Mecsek-oromnak,
S a kisedő házat, ismert ösvenyén:
Oh, jó anyám! nem a gyermek tér vissza,
Ki hő reménynyel indult utnak egykoron..
A fáradt férfi könyjét föld feliszszá,
Ki sirva jár a régi házson:
Nem így, nem így képzeltük azt mi egykor
A kicsi házban, mely oltár volt énnekem,
Mert onnan jött az áldás, béke, sokszor
Megátkozott utamra el velem.

Látod — szívem felolvasztám dalomba
S odadobtam a szélnek — emberek közé.
Visszhangjukat most a szél se zokogja
S a drága vér csak a port öntözte.

Be jól mondád: „fiam, ne bánts d a lantot,
Szívéd beszár minden hang, minden dallam.”
Beteljesült: s mig az utolsó tantot
Reám vetik, úgy léssen szakadatlan . . .

Hiába sírok vissza mult időkbe;
Rideg mosolylyal néz szemembe a jelen:
„Fáklya kívántál lenni? — égj örökre
S amig világíts — fogj el üdvtelen!”

De égve, fogyva bár — még visszatérek...
A bolygó csillag fénye is csak visszatér
Óda, honnét kiindult — s ez a lélek
A boldogságból még egy cseppet kér.

Még visszatérek! viharverte szárnynyal,
De mégis a magasból szállok vissza én,
Hogy a csalódás néma fátyolával
Takarjalak be, ifjui remény!

Várad Antal.

A franciaia irodalomról.

Futó pillantás a franciaia irodalom fejlődésére századunk első felében.

Franciaország irodalma a XIX. század elején két irányt látszik követni. Itt új alapokra igyekszik építeni a mult században

megrendült eszméket, ott meg felforgatja az általános felszabadulás közben megmenekült utolsó tekintélyt is: az irodalomnak conventionális szokásait.

Daczára minden újítási hevüknek, a XVIII. század írói alig áldották, hogy az irodalom reformálása nem tőlük, hanem a viszonyaikban megváltozott társadalomból fog kiindulni. Egy új társadalom megalakulása új eszméket s új izlést hozva magával, szükségkép új irodalmi alakulást létesített. Chénier András a költészetben, Staël asszonyt és Chateaubriand-ot a prózában illeti meg az újítás diadala.

Voltair úgy a prózát, mint a költészetet a jó érzék törvényeinek vetette alá; tanítványai, az ő példáját vakon követve, a költészetnek magát lényegét hanyagolták el, az a képzeletet és érzést. Ezóta a költők inkább a külső alakokkal foglalkoztak, mint a belső lényeggel s inkább törekedtek a külső nehezégek leküzdésére, mint eredetiségre, életre és a színezésre. Ezen egyhangu, unalmas, kimért költészetben tükröződött vissza tökéletesen a régi társadalomnak sima, söt a tulságig elegans, de természetességet nélkülöző erkölcsé, itt talált kifejezésre annak vak kultusza, amit a kor izlésnek szokott volt nevezni. Innen van, hogy e kor irodalmi termékeiben több szellemességet, mint lele-

épületet, tűzifát és a berendezésre 2000 frtot ajánlott fel.

Mi kötelességünk szerint figyelmeztetjük a kormányt, fordítsa Pécs felé figyelmét a királyi tábla kérdésében. Nem kegyet kérünk, de méltányosságot várunk. Az egész ország érdekének merjük kijelenteni azt, hogy hazánk e végvidékén az igazságszolgáltatásnak főtelepe legyen.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter f. é. 1704. éln. sz. a. az egyházi főhatóságokhoz (érsekek, püspökök és superintendensekhez) következő körrendeletet bocsátotta ki:

Hogy a közegészségügy fejlesztése az államnak, a társadalomnak, sőt az emberiségnek egyik legfőbb érdeke, az nem szenved kétséget és bővebb indoklásra nem szorul. És hogy e részben hazánkban nem történt és még mindig nem történik annyi, a mennyinek történni lehetne és kellene, az is bizonyos.

Az állam hozhat — és a magyar törvényhozás is hozott — közegészségügyi törvényeket; tehet — s a magyar kormány is tett és tesz — czélszerű intézkedéseket a közegészség érdekében; de ha valahol, e részben nem tehet mindent és nem tehet eleget az állam. Magának a társadalomnak, valamint minden nem állami hatóságnak is, sőt minden egyesnek köze kell működnie a közegészségügy fejlesztésére és felvirágztatására s az állam és emberiség oly fontos kincsének, az emberi egyéneknek és az emberi egészségnek megővésére.

Fellette sokat tehetnek e részben különösen a lelkészek és tanítók is, állásuk és hivatásuknál, valamint a köznéppel való folytonos és soknemű érintkezéseiknél fogva. És e részben igen nagy súlyt kell fektetnünk arra, hogy a lelkészek és tanítók már képzetésiükben megszerezze az azon pozitív ismereteket, melyeknél fogva a közegészségügy kivánalmaiban és annak előmozdítása eszközeiben s az e részben teendőkről iránt kellőleg tájékozva lehessenek, különösen, hogy híveiknek a kellő felvilágosításokat és utasításokat megadhassák. Hogy egyebet ne említsek, csak például hozom fel a köznépi lakásvizonyait, a betegápolás és gyógyítás, valamint a véletlen baleseteknél való rögtön segély követelményeit, mindenek fölött pedig a kivált némely vidéken aggasztó mértékben elharapózó pálinkaivás veszélyeit:

menyt, kevés védést a grammatikában, de egyuttal kevés lendületet és lelkesedést találunk.

Chateaubriand új világot teremtett a képeletnek: a keresztény középkort az antik pogánysággal hozva összeköttetésbe. Erős és nemes hitbeli érzelmeket igyekezett ébreszteni s a természet és költészet hatalmával az embert a valláshoz visszavezetni. A kritikát újból összekötötte azzal, a mi az emberben legbensőbb; képeihez, történeti emlékezéseivel élénk színeket és képzelődést használt. Módosította magát a nyelvet is, új alakokkal és kifejezésekkel gazdagította, a prózájának pedig eddig még nem ismert hangzatosságot, csint, bőséget és színezést adott. Staël asszony hasonlóképp védte a vallási és erkölcsi elveket, melyeknek a társadalom reorganizációjában közben elől kell haladni; Chateaubriand módjára ő is ismeretlen régiókat fedezett fel, ő kezdte Franciaországot a germán genius felé vonni.

Mindazáltal az ujitókat eleinte kevés tanítvány követte. A köztársaság és a császárság alatt a szellemek elfoglalva a politikai rangások által, szenvedélyesen ragadtva a diésőség felé, nem értek rá a gondolkodás munkáira; az irodalom is alig volt egyéb, mint a megelőző két század tisztá és választékos alakjainak halvány másolata. Csak a restauratio nyugodtabb éve alatt

melyekre nézve lelkészek és tanítók üdvös hatást gyakorolhatnak a népre a közegészség érdekében.

A tanítóképződékben ugyan a közegészség tanításának a rendes tantárgyak egyike; ohajtható volna azonban, hogy azokban is alapsabban és nagyobb terjedelemben tanítsák. De a papnöveldeknél és lelkészképző intézetekben a közegészség tanítását, tudtomra, sehol sem adják elő, holott felette szükséges volna, hogy e részben a lelkészjelöltek is megfelelő oktatást nyerjenek.

Midőn erre Czimed becses figyelmét tisztelettel felhívni van szerencsém, egyenesen felkérem, hogy a hatósága alatti papnöveldeknél a közegészség tanítását tüzetes előadásról gondoskodni, s emeng ez irányban teendő intézkedéseiről értesíteni méltóztatassék.

Fogadja stb.

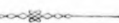
Budapesten, 1882. november hó 6-án.
Trefort s. k.

Adó iránti megintés. Az 1876-ik évi XV. t.-cz. III. fejezet 40. §. és következő szakaszai értelmében a f. évi közadók befizetésére vonatkozó IV. részlet határidő már f. évi október hó 1-én illetőleg november 15-én elmulván: felhívatunk Pécs szab. kir. város lakosai, miszerint most már a folyó évre eső, valamint a múlt évről még hátralékban maradt mindennemű állami és városi adó, ugy nemkülönbön mindennemű közvetlen illeték és bélyegcsontkítási hátralékokat a városi pénztárnál annyival is inkább befizessék, minthogy ellenkező esetben azok a legszigorubb kényszer-eszközök felhasználásával fognak behajtatni. Kelt Pécsen, 1882. évi november hó 16-án.

A városi tanács.

Póttartalékosok sorozása. A pécsvárosi és baranyamegyei póttartalékos hadköteleseknek — a védőtörvény új módosításai által elrendelt — megvizsgálata jövő hétfőn veszi kezdetét és következő sorrendben fog történni: hétfőn 20-án Pécs város és a baranyavári járás; kedden 21-én a pécsi és a pécsváradi járás; szerdán 22-én a siklósi és a hegyháti járás; csütörtökön 23-án a mohácsi; pénteken 24-én a szt.-lőrinczi járáshoz tartozók, továbbá az eddig véletlenül elmaradtak és az idegenek. Összesen 1141 egyén kerül ez alkalommal az új sorozásra.

A felavatás az 52. gyalogsorezred kerületi hadkiegészítő parancsnokságánál (malomutca) történik.

tért vissza az irodalom a reform útjára. Európa népeitől a háboru által oly hosszú időn elválasztott franciák siettek megújítani más nemzetekkel a kölcsönös viszonyt, melyet oly soká nélkülöztek. Bemélyedtek azoknak irodalmi kincsanyiba s kezdtek felismerni Anglia- és Németország ő és új remkeit. Ez nem volt elég, tanulmány tárgyává tették a XVI. századot; s a középkornak oly soká félre ismert alkotásai kezdet kitéjtőzni a könyvtárak poraiból. Ily előkészületek után az ujitók, kiket romantikusoknak neveztek, a költészetbe több képeletet, érzést, álmódzást, természetességet vittek be.

A romantikus iskola nem csak technikai változásokat hozott a verselésbe, hanem megváltoztatta a lyra és elégia alapját. Az ódában minden emberi érzelmek, a képeletnek minden álma, minden szeszélye mellett a legmagasztosabb bölésészeti elvek találtak helyet. A keresztényi érzés az elégiákba ruházta, e válfajt addig ismeretlen fenséggel ruházta fel.

A drámai költészet mindenekfelett gyökeres átalakuláson ment keresztül. A drámaírók előbb a képelethez fordultak s a helyett, hogy az emberileg és történetileg valót adták volna vissza, képzelt személyeket választottak, vagy átalakították a történeti személyeket fantáziájuk, vagy a darab ki-

A budapest-pécsi vasut megnyitásához.

A budapest-pécsi vasut megnyitása nevezetesen esemény városunk történetében. Új helyzet küszöbén állunk. Mikor hajdanában Pécs városa épült, fő tekintet volt, a városokat olyan helyekre építeni, hogy minél nehezebben közelíthesse meg azokat a világ, melytől a városok fejlődő gazdagsága csak veszélyt várhatott. Manapság a jövő azon városoké, melyek a világforgalomnak legjobban ki vannak téve. Az új vasutvonallal mi is közelebb léptünk a nagy világhoz, közelebb a magyar fővárosokhoz, ez pedig esemény, melynek horderejét lehetetlen egyelőre egész nagyságában kiszámítani.

Az emberi észnek sikerült, az utunkat álló tér és idő leggyőzeisével, majdnem felére olvasztani le azon távolságot, mely bennünket Budapesttől elválaszt. Most már akár akarjuk, akár nem, be kell lépünk a világ piacára és szembeállunk az ott uralkodó szabadversenynek minden áldásával, minden bajával. Az eddignél inkább fogjuk érezni magunkon a szabadabbá lett tőke hatalmát, idegen tőkék be-, helybeliek kivándorolhatnak, kifelé, ha ott jobb elhelyezésre találnak, hozzánk, ha azokat mi leszünk képesek jobban kihasználni. A pénz és gazdagságnak városunkban eddig tapasztalt megoszlása változásokon megy át. A fogyasztó közönség talán drágábban fizet majd a nyers terményeket, de viszont olcsóbb és jobb iparcikkekre számíthat. A földtulajdonos olcsóbb tőke mellett olcsóbban termelhet, a szállítás olcsósága miatt drágábban adhat el, birtokának értéke pedig ezáltal emelkedni fog. Nem illi előnyös az iparos helyzet, mert egy nagyváros fejlettebb iparának versenyével kell majd megküzdenie. Van városunkban elég iparág, mely e versenyt bátran kiállhatja, de van olyan is, mely csak azért él, mert nélküle nem lehetünk, jobbat pedig éppen kéznél nem kaphatunk. Az ilyenek vagy javulni, vagy pusztulni fognak. Kereskedőink új vonalat, bővebb hitelt, s új összeköttetéseket nyernek, de Budapest piacának versenyét ők is érezni fogják.

Szellemi művelődésünk haladásának nézhet elébe. Nyomatványaink, könyvek olcsóbbak lesznek, s használatuk elterjedtebb; az általános művelődés pedig nemcsak bensőbb, kiterjedtebb, de magyarább is leend. Az olcsó utazás Budapestre vonz olyanokat is, kik eddig rendszerint Bécsnek adták az elősöget, lassankint pedig megszokjuk, hogy

vánalma szerint. Az észtl és jó érzéktől kevés tanácsot kértek, a valóságosság feltételeihez kevésé alkalmazkodtak.

Most hirtelen a természet utánzása lett a jelszó, nemcsak abban, ami nemest és nagyot a természetet nyújtott, hanem abban is, ami legalkalmasabbnak kinálkozott, borzalmat gerjeszteni. A nézőt megragadni, hatást idézni elő helyzetek által, bárminők lettek legyen is azok: ez volt némely drámaírók egyedüli célja. Minden bűn színtre került, szóval a rút volt a szép.

A próza több fájában szintén nevezetesen változásokat tapasztalunk.

A XVIII. század atheista és materialista bölésészete, a XIX. században hirtelen spiritualistává nem válhatott, ez időszakkban tehát még mindig találkozunk a sensualizmus némely képviselőivel. Staël asszony és Chateaubriand a spiritualizmust érzelmzé emelték, s megindították ugyan a szíveket, de az ész makacsul állott ellent. A győzelmet a tudomány tette teljessé. A katolikus iskola megtámadta a sensualizmust és materializmust s csak törvényről, kötelességről, Istenről beszélt a XVIII. századbeli bölésészeti követőinek, kik szabadságot hirdettek törvény nélkül, jogot kötelesség nélkül, embert Isten nélkül. Végül hatalmas erők vállalkoztak, lerontani a sen-

tudományért, izlésért, művelzetekért Bpestre és ne Bécsfelé forduljunk. De a szellemi művelődés terén is érezni fogjuk a nagyvárosnak vonzó-, felszívó erejét, mert a tehetőség, ep úgy, mint a töke, oda húzódik, hol jobb elhelyezést remél. A nagyváros már eddig is nem egy tehetséget — költőt, építész, tanárt, művészt — és nem egy művelődési eszközt vont fölünk magához.

Válság küszöbén állunk. Tőlünk függ egyedül, hogy magunknak milyen jövőt biztosítunk. Akarva nem akarva ki kell lépniünk eddigi elszigeteltségünkől oda, hol a nagy világ a létért való küzdelem nagy harcát vívja. Többet kell tanulnunk, többet is jobban dolgoznunk, mint eddig, hogy ne csak megvárthassuk mindazon jót, a mivel bírunk, hanem még gyarapítsuk is. Ez pedig csak nehéz, komoly küzdelem árán lehetséges, mert a nagyobb művelődés közelsége élteti azt, ki élni akar, de kérelhetetlenül elpusztítja az elmaradót. Azon reményben, hogy e küzdelemből megizmosodva kel ki városunk, őszinte örömmel üdvözljük az új vasut-vonal megnyitását.

Törvényhatósági élet.

A magyar sorszerekeknek az új területi rendszer szerinti elhelyezése következtében, az 52. számú gyalog ezred, mely zömét városunk és megyénkől üjoneozza, a hadkiegészítési kerület székhelyén Pécssett lett volna elhelyezendő. Mintán azonban elegendő férőhelyiség hiányában annak idején az egész ezred befogadása meg nem történhetett, nem maradt más mód hátra, mint hogy egyelőre egy zászlóalj a törzskarral együtt a rendelkezésre álló helyiségekhez képest Pécssett, egy zászlóalj Budapesten és egy zászlóalj Kaposvárott helyzetetett el ideiglenesen. Együttal a törvényhatósági bizottság egy választmányt küldött ki aziránti előleges értekezés és javaslatlaltól véget, mi módon volna az egész ezred központosítandó elhelyezése eszközölhető?

Ezen választmány f. hó 11-én Aidinger János polgármester elnöklete alatt ülést tartván s az ügy komolyságához képest azt minden oldalról higgadtan megbeszélvén, a közgyűlés elé terjesztendő azon javaslatban állapodott meg, hogy a közgyűlés jelentse ki: miszerint ha a városra előnyösnek derül ki, az elhelyezést laktanyaépítés útján fogja eszközölni.

Hogy pedig a laktanyaépítés előnyös volta meg tudható legyen, polgármester ur

a vegyes bizottság megalakítására s az építési ügy részletes előkészítésére utasították, mely munkalattnál különös figyelembe veendő, vajjon a laktanya elhelyezése egy helyen, t. i. a szigeti külvárosban, vagy részben megosztva, a budai külvárosban is — előnyösebb-e?

Továbbá, hogy laktanya, vagy laktanyák építtetése esetében a katonaszállásolási díj-fizetés tekintetében a város legalább is 25 évre szerződés mellett biztosítottassék.

Ezen választmányi tanácskozások alatt, melyek majdnem 3 órát vettek igénybe, azon kérdés is felvetetett: vajjon a város kellő közepében fekvő s már évtizedektől fogva tengeri kigyót képező katonai körház ügye a fentebbi laktanya építési ügyek feltételekint összekapcsolatassék-e, vagy sem? — a választmány ezen, előre ugyan nem, de inkább hátrafelémenni akaró „beteges” ügynek tárgyalását ezuttal elejté. — Igen helyesen.

Kül- és belpolitika.

A magyar delegatióban az új hadserevezet és a költségelőirányzat van napirenden, mind a kettő behatáon tárgyalat. Minthogy az ellenzék érdemi kifogásokat felhozni nem tud, mindenféle alakilenvetésekkel lép fel. Válogatott furcsaságnak illik be az ellenzék azon törvényadatlan-sága: hogy a magyar miniszterelnöknek van joga a delegatióban felszólalni. A kiegyezési törvény világosan rendeli, hogy az ügyek mindig a magyar miniszterelnökkel egyetértőleg intéztessenek, a miből csak világosan következik, hogy a közösügyek tárgyalásánál a miniszternek felszólalási jogának kell lennie.

Az osztrák delegatióban a külügyi tárgya vétezt tárgyalva alá.

Mult számunkban jeleztük, hogy az országgyűlés f. hó 15-én megkezdte működését. Napirenden volt a köztisztviselők minősítéséről szóló törvényjavaslat. A törvényjavaslat igen nagy fontossággal bír, mert ezélja, hogy a közigazgatásban csak értelmes és szakképzett férfiak nyerjenek alkalmazást; a ki tehát jó közigazgatást óhajt, annak e törvényt elfogadnia és helyeselnie kell.

Dárday előadó igen sikerült beszéddel ismertette a törvényjavaslat előnyeit. E javaslat hivatva van közigazgatásunkat javítani, hiányait gyökeresen orvosolni, mert közigazgatási tisztviselőinktől nemcsak a ro-

konsági fokozat kimutatását, hanem szakképzettséget is kíván; de azért a szélsőből megtámadta. Támadnak, csak hogy opponáljanak. Nincs könnyebb semmi, mint azt mondani, hogy nem kell. Miért? Mert nem kell.

Az ülés végén Mezey Ernő interpellálta az igazságügyminisztert az ismert tiszaszilári ügyben.

Az interpelláló törvénysértéseket sorol fel, melyeket ez ügyben részint a nyiregőházi törvényszék, részint Bary vizsgálóbíró követett el s azok orvoslására felhívja az igazságügyért.

Ugyancsak az u. n. zsidó kérdésben, melyre Kossuth Lajos nagy hazánkfia azt mondja, „szégyen és botrány, hogy Magyarországon még ez is lehetséges.” a függetlenségi kör tanácskozást tartott; ez ülésben felolvasta Helfy Kossuth Lajosnak hozzá intézett levelét, a melyben Kossuth a pártot figyelmezteti: „Ha életet akarnak biztosítani pártjuknak tereljük practicus térre a nemzet figyelmét s irányát, — és ne nézék összetett kézzel tétlenül, miként uszitatik bele a közérület a „zsidó kérdésbe.” melynek a mellett, hogy a XIX. század magyarjait a középkorba akarja visszavetni, még az a nevetéses hibája is megvan, hogy absolute nincs semmi possible célja!” E levélre még visszatérünk.

Aradon a függetlenségi párt nagy vereséget szenvedett, a mennyiben Aczél Péter mérsékelt ellenzéki megválasztatott képviselővé; ugy látszik, hogy a városok lassan belátni kezdik, hogy a negatív politikája nem az, mely az ország és különösen a városok érdekei előmozdítására előnyös.

Az osztrák birodalmi tanács december elejére fog összehívatni. Az osztrák kabinet igen fontos javaslatokat készít elő, ilyenek: az ipartörvény, a részvénytársulatokról szóló törvény, a jövedelmi adó reformja és különösen az iskolatörvény módosítása.

A német birodalmi tanácsot nov. 14-én az öreg német császár személyesen nyitotta meg; a trónbeszéd különösen nagy súlyt fektet arra, hogy az alsóbb néposztályok a súlyos osztályadók alól szabaduljanak és a hiány indirekt adók által pótolatassék.

Egyletek és intézetek.

A „Pécsi Dalárda” és „zeneegylet” női énekkarának tagjai eddig következő urhölgyek: Hermann Jolán, Borovits Ilona, Borovits Jolán, Vessely Vilma, Simon Mariska, Hilscher Ilona, Vogl Etti, Takács Alice, Takács Jenni, Szépe Paula, Drazenovits Melanie, Kaiser Vilma, Szejkora Paula, Leordinay Gisella, Leordinay Dominika, Lasober Anna, Repich Gisella, Körtvélesy Ilona, Frenkl Emilia, Ratkovics Mariska, Platz Emilia.

Az „első pécsi veterán és betegsegélyző egylet” tagjai f. hó 19-én, vasárnap a „Hét fejedelem” vendéglő nagy termében tartandó rendkívüli közgyűlésre meghivatnak. Horváth Mihály elnök.

Az „I. pécsi munkás-, beteg és rokkantak segélyező-egylete” f. hó 18-án, szombaton, a Bäumlér-féle vendéglő helyiségeiben a segély-alap javára társas táncvizigalmat rendez, melyre minden munkás és munkásbarát tisztelettel meghivatik. Beléptidj 30 kr. Kezdeté 8 órakor. A zenét a helybeli 52. számú gyalogezred zenekara látja el.

Felkérjük mindazokat, kik előfizetők gyűjtene, hogy az iveket mielőbb beküldeni sziveskedjenek, vagy egyébként tudassák az előfizetők pontos címét, hogy a lapot azonnal küldhessük.

sualista és materialista tanokat, anélkül, hogy az ész és az emberi akaratot feláldozták volna. Ezek az eklektikusok. Ez iskolának rendszere, elfogadni minden iskolától azt, a mi leghelyesebb benne.

A természettudományok haladását jelezni, az egy Curier nevének felemlítése is elegendő.

Az irodalmi kritika nem sejtett magaslara emelkedett. Az írők részrehajlatlanul és tehetséggel bíraltattak meg, a bírálat nem a bíráló szempontjaiból, hanem az író felfogásából indult ki, tekintetbe vette az élet viszonyait, előbb a maga egészében bírálta meg a művet, mielőtt a részletekbe bocsátkozott volna s nem elégedett meg azzal, hogy valaki csak a conventionális szabályokat megtartsa s a meglévő mintákat külsőleg utánozza.

A kritika nemcsak a modern Franciaország íróit ismertette és tanulmányozta, visszaható az antik forrásokig, elemezte és méltányolta a francia nyelv eredetét s az eddig annyira elhanyagolt külföldi irodalmat. Európa egész irodalmának látó határa gyarapította a franciákat.

A XIX. század legdicsebb vívmányai közé a történelmi tudomány újja alakítása is méltán számítható. A történelem kritikai és bölcsészeti lett, részrehajlatlanság által

a mult századét messze túlhaladó magaslara emelkedett.

Nem volt a történelem többé az anyagban vagy szellemben meghamisított tények száraz felsorolása, nem maradt többé az a félnék, szolgál napló, mint kevéssel azelőtt, hanem igazmondó és tudományos lett, egyserre művészetet, irodalmat, szokást, politikai haladást, szóval mindent a maga körébe vont.

Alig mult el a XIX. század első fele, a történelmi irodalom oly remek műveket termelt, melyek a már meglevőket fényükkel egészen elhomályosítják.

Említetük már, hogy a francia irodalom nem volt ment a ballépésektől sem. Szomorú eredménye ez a beállott társadalmi és politikai hallucinációknak. A képzelődés és lyra visszaéléseit követte a helytelenségeknek rendszeres emelése, minden elvnek lábbal tapodása, eszmék és szavak meghamisítása és az erkölcsi s irodalmi cynismus.

E tévedések es tulesapongások dacára mégis félreismerhetlen általában az irodalom haladása egy jobb jövő felé. A politikai fel-fordultság majd csak szűnni fog, visszatér a béke a háborgó szellemek közé s ezzel a tisztult izlés, ész, a művészet érdek nélküli művelése visszaköltöznek ismét classicus hazájukba — a szép Franciaország földére.

Különfélék.

Ritka kitüntetés. Ő császári és királyi Felsége, Erzsébet királyné, a „magyar országos verekkereszt segélyző nőegylet” legfőbb védnöksége, ezen egyelet körül szerzett kiváló érdemek elismerésül, legmagasabb sajtókező aláírásával ellátott díszokmányokat méltóztatott adományozni: Aidingert Jánosné-Nyers Ilonának, polgármesterünk nevének, Nyers Lajosné-Latinovits Jusztinának, a kalocsai kir. törvényszék elnöke nevének.

Pécs fia. Dr. Váradi Antal, ki költészetével dicsőséget szerzett magának és szülőföldének, következő levéllel válaszolt felkerésünkre, hogy lapunkat felemelni segítse arra a színvonalra, a melyre törekszünk: „Mindenkor örömmel támogattam csekély erőmhöz képest minden oly vállalatot, mely Pécsnek előttem oly kedves városából indul ki. Így kedves kötelességemnek tartom ezt tenni becses lapjokkal is, a mennyiben s a mily mértékben önök ezt kívánják.” — Egyenesen Pécsnek írt gyönyörű költeményét, melyet levelével nekünk küldött, mai számunkban közölve, mi csak egyet kívánunk Pécs fiának: annyi szép virágot teremjen még költészete, a mennyi lombbal megáldja a természet „erdős házát a vén Mecsek-ormonak.

A budapest-pécsi vasut ünnepélyes megnyitása — mint külön tudósítónk írja — azon program szerint, mely előző lapunkban közöltett, — e hó 15-én csakugyan megtörtént, s e vasut átadott azon nagyfőntosság világforgalmi feladatnak, mely már részben reá vár, részben pedig a kilátásba helyezett tovább építkezés által várni fog.

A megnyitásra előállított, csinosan berendezett vonat Budapestről, az ország szívéig, megindulva, gyönyörű rómaiak hasított végig Pest, Fehér- és Tolnamegyékén át, jobbról-balról itt-ott halmokat, erdőket, távoli hegyeket hagyván maga után. Merre a vonat átvonult, a rajta utazók a környékbeliek csapatai által szívélyesen üdvözöltettek azon reményben, hogy e mű nyomában messze vidékekre fog annak áldása, hatása kiterjedni.

A megnyitási ünnepély vendég utasai voltak: Majláth György országbíró, Odeskai Gyula hg. Eszterházy László gróf, Andrássy Aladár gróf, Vécsey Sándor gróf, Pallavicini Ede őrgrof, Harkányi Frigyes, Cassian Márton lovag, Perczel Miklós, Baranyamegye főispánja, Perczel Dezső Tolnamegye alispánja, Hercz Gyula, Krasznay Mihály, Décsy Lajos sárbogárdi k. jbró s többen.

A díszvonat Pécsre a program szerint kitűzött időnél 30 perccel később érkezett meg kedvezőtlen eszében, ezért a vendégek üdvözlésére csak alig néhányan jelentek meg az itteni indóházban.

Az érintett elkésés egyik oka az volt, hogy a déli vaspályatársulat a maga kis-csinos boszantó magatartásának jelzéseül borsot törni akarva a fiatal vasuti vállalat orra alá, mielőtt a díszvonat megindult, ennek útjába egy tehervonatot rendezett és tologtattott ide-oda, míg végre aztán elzihéldött az utból, s a díszvonat elrohoghatott.

A másik akadály már lélekderítőbb — mert magyar volt.

A dejeuner ugyanis program szerint Dombóvártól, mely alatt az ősi szokás szerinti áldomásívások megeredvén, a vendégutasok a magyar vendéglátás szívélyességének néhány perccel kénytelenek voltak szentelni. A derült hangulatba a déli vaspálya üzletvezetőségének borstörése is eltemetkezett.

Az utasok igen kedvezően nyilatkoztak mind a gyönyörű vidékek felől, melyeken áthaladtak, mind a pálya építéséről.

A vendégek Pécsre megérkezvén, azok egy része itt maradt, hogy másnap az utat hazafelé folytassa, másik része azonban

tovább utazott Mohácsra, hogy onnan utját a Dunán tegye meg Budapestre, ha ugyan az erős elhatározás egy könnyű, de mégis erősebb elemen, a ködön, meg nem törött.

Hogy Pécs sz. k. város hatósága ezen megnyitási ünnepélyre miért nem hivatott meg? okát megtudnunk nem sikerült.

Erdélyi Jánost, a pécsi tanítóképezde tanárát, a megyés püspök Hercegszöllőre plebánossá nevezte ki. Ertesülésünk szerint helyét Heidt János áldozár foglalja el. Zányi György, kis seminárium aligazgató Heidt helyébe tanárul, Gruber Gyula seminárium vicerektor egyházi segéd tanfelügyelőül nevezettek ki.

Herczeg Montenuovo Alfréd n.-bolyi földesur Németh-Boly községben a népnevelés előmozdítása céljából a paulai Szt. Vincéről nevezett szürke nének számára intézetet alapított. Ezidőszent már három ily szerzetes, két magyar, egy német van alkalmazva. Ezek felügyelnek a községi kisdudvára, ezenfelül a felnőtt leányokat a kézimunkában oktatják. — Alig két hónapja áll fenn az intézet s máris áldásos működésének átalán is, de különösen a németajku gyermekek magyarosodása terén igen szép nyomai észlelhetők.

A pécsi jogakademia polgárai által e hó 11-én rendezett táncestély a jótékony cél tekintetében is igen örvendetes eredményű volt. Megyés püspökünk dr. Dulánszky Nándor ur Ó Nmtságának az akadémiái segélyző egyelet és az olvasókör javára 50—50 forint adományozott; a beléptidjakra pedig felülfizetések történtek a következő nemes adakozók részéről: Sláby Ferenc, Nádosy Kálmán 10—10 forint; Szily Jeszenszky Ilona 8 forint; Dr. Pollák János, Szeifritz István, Rézbányai János, Dr. Lonesár József, Ribay Ferenc 5—5 forint; Dr. Koharits Károly 1 drb 10 freos aranyat; Taray Andor, Siskovits Tamás, Trixler N., X. Y. 4—4 forint; Zsinkó István, Jeszenszky Ferenc, Aidingert János, Dr. Schaufek Bódog, Dr. Mendl Lajos, Hirsch N. 3—3 forint; Lechner János, Mendlik Agoston, Dr. Szeredy József, Dr. Lukács Adolf, Dr. Bors Emil, Dr. Kopcsányi Károly, Rédecs Alajos, Likl János, Németh Ignátz, Dellimán István, Marenetz K. 2—2 forint; Forray Iván, Szuly János, Bonyhádi Gyula, Bonyhádi József, Gruber József, Galamb Gyula, Dr. Toldy Béla, Dr. Ludvig János, Kindl József, Schapringert J., Freytag Kamil, Kacsóvits Antal, Dr. Fürst Győző, Krauze Ignác 1—1 forint adakoztak. Közintézetünk érdekében tett e nemes lelki áldozatért fogadják az illetők részünkről is köszönetünk kifejezését.

Novemberi alma. A Makarutcai 19 sz. ház kertjében hét darab u. n. párizsalma termett novemberben. Valóságos néznivaló, olyan szép példányok.

A kender és lentermelés érdekében megyénk gazdasági egyesülete erőlyesen buzgólkodik. Elhatározta, hogy egyes községekben minta-áztatokat állít fel, jó minőségű magot fog kiosztatni, egyuttal teremben van len-, kender- és szövészeti kiállítás rendezése.

Katonai takarékpénztárak. A svéd hadsereg csapatosztályai már évek óta saját takarékpénztárakat rendeztek be, melyeket a katonák oly élénken vettek igénybe, hogy a múlt év végén a betételek összege 1,621,205 koronát tett ki.

A katonák száma Európában 4 millió 5 százezer. Ezen tömegre fordított költség évente 4 milliárd és 24 milliót tesz! Legkevésbélt költ seregére Sváje: 13,700,000, és legtöbbet Oroszország 917 és fél milliót.

Jégkészítőgép házi használatra. Raoul Piolet genfi fizikus egy kis gépet bocsátott nem rég kereskedésbe, mely úgy hajókon,

mint a háztartásban jéggyártásra jól használható. Óránkint 4—5 kiló jeget készít víztelen kénas sav segélyével. Az előállítás költsége igen csekély, mert a sav, tett szolgálat után, újra használható. A gép egy 0 fok melegségi folytonos vizsgugár előállítására is alkalmas.

Fényképezés. Luigi Lamarra festő Nápolyban, a fényképirás javításával foglalkozva, napvilág helyett petroleum világítást kísérlett meg. Kísérlete a legjobbban sikerült. Az ily módon nyert felhómálys képek antik tárgyak felvételére kitünően alkalmasak.

A cselédkérdéshez. Már ismét egy törvény toldás-foldásáról van szó: a cseléd és gazda közötti viszony szabályozásáról szóló 1876. évi XIII. tezikről. Előbb természetesen enquete előzi meg, hogy a gyakorlati tapasztalatokat kellően érvényesíthessék. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy ideje lenne már, a cselédhivatal ügyében itt is végleg intézkedni. Vagy egyszerűen szüntessék be, vagy pedig szerveztesék a kiválmaknak megfelelőleg, mert jelen állapotban semmi hasznát nem veszszük.

Az Agoston-terén egy tabakos-mester tömentelen párolgó nyers bört terít és aggat szét, melytől a legkiállhatatlanabb bűz terjed el az egész vidéken. A lakosság sokszor kérdezte már tőle: honnan vette erre az „egészséges” manipulációra a jogot? Azt felelte mindig, hogy ha a rendőrség megkérdezné, ennek válaszolna, de amíg az nem szól, más ne akarjon kíváncsiabb lenni. Igazsága lehet.

Uj dal régi nyomoruságról. A szép Pécs, e „földi paradicsom” tudvalevőleg nagyon bővelkedik régiségekben. Nevezetesen van neki egy utcaja, melyet valószínűleg azért kereszteltek el Kis-Flórián-utónak, — mert olyan látszatja van, mintha a víznek véd-szentje, csakugyan mindig arra bocsátaná le árkot- és ösvénytörő esatornáit. Midőn Danté a pokol tornácának leírásánál tartott, aligha nem ehhez hasonló borzasztóan szép vidéket járt képezte. De a fáma szerint mindez csak azért van így, mert hajdanában a híres törökverő Makár vitézeinek lovai túrták tel patkóikkal arra rohantukban ez utcát; kétségtelenül ezért is nem renoválták, mert az illetékes hatóság közegek kegyeletből fűnn akarják tartani az utókor számára ez érdekes „történeti emléket”. — Miután azonban az arra járó-kező emberek nyaka, különösen téli időben a legnagyobb veszélynek van kitéve, ajánljuk a kegyelet érzetét háttérbe szorítani, és — renováltatni.

Halottak elégetése került szóba a 10-ik orvosi kongressuson Modenában. Giannini tanár következőleg beszélt ellene: „Nincs belbizonyítva, hogy a halottak eltemetése az élőknek ártana, sok száz éven át kárról senki sem panaszkodott. Az égetés ellenkezik az emberi érzéssel, nem aestheticus, az emberi szív csak a sírokat veheti költészet körül. Hátraléps, ahoz szoktatni az embereket, hogy egy halottgétó kemencézt hidegen és egykedvűleg nézzenek, melynek oly visszatartó benyomást kellene reánk gyakorolnia, mintha emberevők lakomáját szemlélnők.”

Az elégetés mellett Grosoli beszélt. Az eszöv a sírokba hatol s egészségtelen anyagokkal fertőzöti meg ivóvizünket. A higienisták egész sorával igazolja állítását. Az elégetés ártalmatlan, s azért többre becsilendő. Törvényileg kell egyszerűsíteni az olaszokat, hogy temetőikkel felhagyjanak s e helyett kolumbariumokat és kemencéket állítsanak fel.

Sormani közép utat javasol. Az érzelem, szerinte, különböző. Vannak, kik az elégetéstől legkevésbé sem irtóznak. A nagyvárosoknak szükségük van hulla égető kemencére, de a kis városoknak nincs; nem kell kötelezni, csak megengedni a holtak

elégétését. A kongressus végül szótöbbséggel az égetés szükséges volta mellett nyilatkozott s törekvései közé vette fel az eszme terjesztését.

Örült nő. A Szcitovszky téren, az Erősy-féle házban egy nő természetfölötti állapotban képzeli magát, sikerült is, ezt több jámborlelkűk elhitetni, akik valóságos bucsut járnak hozzá. A nő magaviselete és beszédei mélyen vágnak a közérkölségre, mit a nyilvánosság előtt bővebben fejtegetni nem lehet. Vegye szemre a rendőri hatóság.

El nem alvó csillagok. Nem az égen levőket, hanem az Árpád-utcazi „Három csillag”-ot értjük. Ott ragyognak azok hajnalban, hajnal előtt; nem olthatja fel azokat a város kapitányának rendelete sem; minek nyitja abban keresendő, hogy a 12 órán túl való korcsmázás tilalmát maguk az alantás rendőrök segítik megszegni, a potyavaterkek pompás lelkiismeret-megnyugtatók.

Zsebelő. Mohácsról írják nekünk: Mult szerdán Mauthner Fülöp kereskedő a felőlről jövő hajóra várva, elszunynyadt a mohácsi vasuti és gőzhajóállomás étkező helyiségében. Egy fráter, akinek „becsületese” nevét nyomozza a hatóság, mert már vagy háromfelét mondott, odalopdózt Mauthnerhez s kóroszanni kezdett a belső zsebében. Mauthner felebredve, lármát ütött, üldözte a jómadarat, de ez az állomás körül eltűnt. Mikor a hajó megérkezett, a felszállók közt Mauthner felismerte az ő emberét is, bár ez nagy gondot fordított arra, hogy inkognitóban utazzék: az áll fel volt kötte, valahonnan köpenyt szerzett magának, ebbe burkolta magát és dudolt, dalolt, mintha még oly részeg volna. Rögön kijózanodott azonban, amint a rendőr barátságosan megragadta a vállát; rugkapalózott a derék legény, de mégis legyűrték s bekisérték.

Színház és művészet.

Szimigazgatónk, ki mindent elkövet, hogy közönséginket minden tekintetben kielégítse, — minek bizonyosságul szolgál az is, hogy 30 előadás között 15 újonságot hozott színre — a jövő heti műsort is érdekesen állította össze. Szombaton ugyanis, a már egyszer telt ház előtt adott és sikert aratott „Sátán leányá”-t, — vasárnap, részint, hogy a vidékiek is, kik a nagy vásárra jönnek, megismerjék, részint többek fölszólítására: a „Milimári”-t, hétfőn a kedves zenéjü operettét: „Orpheus”-t, kedden egy énekes bohózatot „A tiszteltes úr keservei”-t és ezzel „Szerelmi varázsa ita”-t hozza színre.

Sajnálattal tudatjuk olvasóinkkal, hogy társulatunk első rendű kedvelt primadonnája, Kissné-Arpási Katia, 3 nap óta fekvő beteg.

Jutalom játék. Szerdán f. hó 22-én lesz kedvelt énekesnőnk Váray Mariska jutalomjátéka. Primadonnánk a „Csikó sok Bécsben” című énekes színművet választá, melyben egyik legjobb szerepét, Náncsit fogja játszani, Bogyóval, ki Jancsit, a fiatal csikóst személyesíti. A legelőnekebb pártolást érdemli meg Váray Mariska, mely bizonyára nem is fog elmaradni.

Törvényszéki csarnok.

Szervezett banda. Így mondja a bírói végzés, mely megidéli a bandát, hogy számot adjon tetteiről a törvény előtt s elvegye méltó büntetését.

Nem is olyan banda ez, mint más. Szü-

vetkeztek abban férjek, feleségek, gyermekek, testvérek, szülők s hogy biztosan járjanak, behunyta a szemét s megnyitotta zsebeit a bíró uram. Ez a komédia vitt is vége híres dolgokat, egész vidék siratta lábaik nyomát, míg végre üstökön ragadta őket az igazság sújtó keze.

Friss emlékében van még mindenkinek az a vakmerő lopás, melyet napokon át bámult a pécsi lakosság a Kovácsics-féle bolt előtt, a királyutczában, néhány lépésnyire a városházától. Ez volt az utolsó munkája a banda két vezérének, ezen rajtasveztettek s kiderült a többi is.

Egyházbér községe volt a főhadiszállás, innen operáltak az egész Hegyhátra, Pécestől kezdve Somogy megye határáig, két éven keresztül. Műveleteik a következők:

I. 1880 ápril 14-én éjjel Pandur György meg a felesége (egyházbérick) Ujvári Pál meg a felesége (egerszegiek) Csikós-Töttösön törtek fel Márton László pincéjét és padlását, elvitték 180 ft ára gabonát, bort és zsirt.

II. 1881. évi farsangon Pandur Gy. és Hetesi Jakab (akkor még gyümölcsényi utóbb Egyházbérré költözött) Mánfán törtek fel két pincét és elvitték 80 ft ára bort.

III. 1882. február 9-én Pandur István, (György öcsese, gyümölcsényi), Hetesi Jakab, Marsó György, Schakovitz Salamon jános kereskedő elcsapott szolgája szövetkeztek s két kocsival ellátogatva Marsó vezetése mellett a volt gazda magtárához, 300 fitra való gabonával tértek haza.

IV. 1882. ápril 7-én éjjel Hetesi Jakab és Pandur István Baráturon törtek fel Szieber János pincéjét s vettek el 70 ft ára bort és ahozvalót.

V. 1882. ápril 12-én Pandur György és Hetesi Jakab feltörték Varga Ferencz pécsi hentes kettős ajtaját, elvitték a szalonnáját, zsirját, megitták a sörét még a helyszínén.

Ez a lopás Pandur György egész kilétét maga felvilágosítja. A pécsi börtönben töltötte hat havi büntetését, a vízholdás hivatalára is alkalmazták. Ily hasznos munkálkodása közben nézte ki magának a hentesboltot, ápril 2-án kiszabadult, 12-én pedig practice felhasználta a bolt körül tett tapasztalatait.

VI. 1882. ápril havában kétszer ment Pandur György Hetesi Jakabbal Kapos-Szekesőre, Wurm Jakab magtárához és istállójához; a magtárból búzát, az istállóból borjut és ludat „szereztek” a husvétü ünnepekre.

VII. 1882. ápril 18-án éjjel Pandur György és Hetesi Jakab, Somogy megye főjegyzője, Maár Gyula kereselgeti pincéjéhez zarándokoltak el, 180 ft ára bort és zsirt továbbítottak akezik nélkül.

VIII. Mindjárt másnap, azaz ápril 19-én éjjel vitték vége Pandur György és Hetesi Jakab a Kovácsics-féle lopást Pécssett, elgurították az 5 mázsás kasszát és 330 darab órát, tizezer forint értékben!

Az órák feltalálásának története eléggé ismeretes a pécsi lapokból. Bizonyos, hogy ezt a lopást is csak olyan jól, sőt még mekebbül elvégezték a mi embereink, mint a többit, de nem volt semmi köszönetük benne, mert arra, hogy a vasuthálózat és a gőzhajózás esetleg oly ezébből is lett kitalálva, hogy a messze vidékek népeit „honi” órákkal ellátni lehessen, nem volt elég nemzetgazdasági tanulmányuk.

A többrendbeli borok, zsirok, husok, gabonaszállitványok kellő eldugdosása, az órák biztos (?) elraktározása gondot adott a bíró uramnak, Timár Jánosnak, továbbá a vezérek házanépeinek, ezért állnak most mindnyáján egysorban egymással a törvényszék előtt.

A pécsi kir. törvényszék (Elnök: Szikszay János, bírák: Dömötör Zsigmond, Verner Ferencz, jegyzők: Gálovits Artur és Ballus Győző) a vád részéről Zsolnay György kir. alügyész, a védelem részéről Péterfay József, Simonfay János és Kisfaludy István ügyvédek beszédei után, **következőleg Itélt:** Hetesi Jakabot 8 évi, Pandur Györgyöt 6 évi, Ujvári Pált 2 évi, Pandur Istvánt 3 évi, Marsó Györgyöt 2 évi, ifj. Halas Istvánt 2 évi fegyházra, Pandur Györgynét 1½ évi börtönre. — Felmentettek: Timár János, Ujvári Pálné, Hetesi Jakabné.

Az ítélet ellen minden elítélt vádlott és a kir. ügyész felebezett.

A tárgyalás, mely f. hó 13-án kezdődött, pénteken, f. hó 17-én ért véget.

A pécsi kir. törvényszékénél előadandó büntető ügyek:

November 20-án.

5731/6882. Rozman István ellen súlyos testi sértés miatt.

6230/6882. Földvári Illés ellen orgazdaság miatt.

November 22-én.

5368/6882. Bosnyák Máté és társai ellen halált okozó testi sértés miatt.

5571/6882. Galló Pál és társai ellen lopás miatt.

November 24-én.

5045/6882. Öreg³³ és ifju Meszáros Ferencz ellen halált okozó testi sértés miatt.

November 25-én.

6514/6882. Nagy Julianna ellen gyújtás miatt.

Közgazdaság.

Kedvező alkalom, tenyész- és gazdasági marhák vételére. Tirol rettentő szerenéselenségét, hogy lakosságának nagy része a vizáradás által sújtottat, fokozza még az ez idei rossz takarmánytermés, minek folytán a marhatenyésztők abba a kényszerűségbe jutottak, hogy marhaállományukat egy harmadra kénytelenek leszállítani. Mint-hogy azonban a közlekedés is meg van nehezítve, a szokásos nagy őszi marhavásárokat vagy nem lehetett megtartani, vagy, ha meg is tartották, nem akadt vevő. A gazdaközönséget ezennel figyelmeztetjük, hogy tenyész- és gazdasági marhaszükségletét most legjutányosabban azon a vidéken fedezheti; emlékeztetjük egyuttal a gazdákat, hogy — köztudomásulag — a pusztterthali marhafaj használati értéke igen nagy, ezek a marhák ugy a tejjgazdaságban, mint hizlalásra egyaránt bevalnak. A kerületi gazdasági társulatok elnökei Brunec, Welsberg, Sillian és Lienz helységekben készek oly vevőnek, kik az ottani viszonyokat nem ismerik, a szükséges felvilágosításokat megadni. A megyei gazdaközönség figyelmeztetik, hogy e tárgyban a **Baranyamegyei gazdasági egyesület alelnökéhez** (Szt.-Lőrinczen) is fordulhat, a ki a legszívesebben szolgál felvilágosításokkal.

A szerkesztő üzenete.

Z. K. Ajánlközását szívesen fogadjuk.

Laptulajdonos: Fekete Mihály.
Felölös szerkesztő: Bodó István.

Árverési feltételek.

A pécsi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy Sziebert Nándor végrehajtónak Svegal Stipó végrehajtást szenvedett ellen 120 frt tőke, ennek 1877. évi november 23. napjától számítandó 16% kamatai 7 frt 95 kr. per 15 frt végrehajtás folyamodási s 13 frt 96 kr. árverés folyamodási s foganatosítási, valamint a még netán felmerülő költségei kielégítésére a következő ingatlanok u. m.: az olasz 31. sz. tjkvben felvett $\frac{2}{3}$ telek erdőlegelő illetőség 1447 frt □ 329, 430, 432. 1szsz. szőlők s présház 308 frt ezennel megállapított kiküldési ár mellett Olasz községben a községi bírólakban 1882. évi november hó 28. napjának d. e. 10 órakor megtartandó nyilvános árverésen, szükség esetében a kiküldési mint becsáron alul is eladatni fog u. m.:

Árverezni szándékozók tartoznak bánatpénzüll az ingatlanok mint kiküldési mint becsár 10% vagyis 144 frt 70 krt, illetve 30 frt 80 krt készpénzben vagy óvadék képes papírban a kiküldött kezébe letenni.

A vevő köteles a vételért három egyenlő részletben és pedig az első részt az árveréstől számítandó 8 nap, a második részt két hónap s a harmadik részt a bánatpénz betudásával három hónap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától 6% kamatokkal a pécsi kir. adó- mint letéti hivatalnál szabályszerű letéti kérelemmel lefizetni.

A szőlők vevője az árverés napjáig le nem járt dézsmaváltást fog fizetni tartozik.

Vevő az árverés jogerőre emelkedésekor a vételi bizonyítvány kinyerése után a birtokba, mely időtől a birtok haszna s terhei őt illetik s tulajdonjoga a vételár fizetése után fog javára hivatalból bekebelezetni. A vétel után kinevezési illeték evőt terheli.

Ha a vevő az árverési feltételeknek eleget nem tenne — a megvett ingatlan a felek kérelmére az 1881. évi LX. t. cz. 185. §-a értelmében bánatpénzének elvételével a költség s veszélyre újabb árverésen eladatni fog.

Az egyidejűleg megállapított árverési feltételek a hivatalos órákban a pécsi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság irattárában, Olasz községi bírónál bárkikor betekinthetők.

Az elrendelt árverés a fenti tjkvben C. lapon feljegyezetté s az árverési hirdetmény a bíróság hirdetményi táblájára kifüggesztetni, valamint kellő közhírré-tétel végett példány s pedig Olasz községi bírónak az árverési feltételekkel Hásságy, Gyula, Keménd, Szederkény, M.-Sóros, N.-Kozár községek bírónak, ugy a hirdetmény kivonata valamely pécsi hirlapban egyszeri közzététel végett Sziebert Nándor ügyvédnek kiadtni rendeltetik.

Miről Sziebert Nándor felp. ügyvéd, Svegal Stipó olasz lakos alperes, a hittelezők: Orban Lujza, Ország Józsefné, Dömötör Adél, Kaufman Nándor, Engel József pécsi, Matakovits Péter olasz lakosok a pécsi kir. adófelügyelőség mint a hitelőz kir. államkincstár képviselője a végzésben megnevezett községek az árverési feltételek közlése mellett végzésileg értesítettek.

Keit a pécsi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnak 1882. évi augusztus 25-én tartott üléséből kiadta

BRODSZKY BÉLA,
kir. törvényszéki jegyző.

6 *—1

Karácsony!

Óralánczok

urak és hölgyek részére aranyozva darabja 2-5 frt. Sumatra gyémánt-gyűrűk 1-5 frt; Broche-ek, fálbevalók, karperecek, ujj- és női garbiturák mindez sumatra gyémántokkal kirakva 1-5 frt valódi arany granátgyűrűk 1-5 frt, mindez valódi m. kir. körmőzei arannyal erősen megaranyozva; legfinomabb kiállítás; 5 évre irásosan kezességet vállaltok, hogy árúim soha meg nem felelnek; ellenkező esetben visszaküldöm a pénzt.

Rosenkranz Vilmos,
bizományi üzlete.

Prága, (Weinberge.)

10 *

Helyiség változtatás.

Van szerencsém ezennel a m. t. urhölgyeknek tudomására hozni, hogy

női szabó műhelyemet

(Irgalmas-utca Karbauer-féle házból.)

Barátok-utcájába (Pesits-féle sütőüzlet átellenében)

helyeztem át, hol fogadott női ruhák és jopkákon kívül még egy izléses és gazdagon ellátott raktárt a legújabb és legelegánsabb női plus és posztó-köpeny-, mantill és kabátokból rendeztem be, melyeknek magam készítménye és forrásnál való bevásárlása oly kellemes helyzetbe hoz, hogy azokat a legolesőbb áron szolgálhatom ki.

A mélyen tisztelt urhölgyeknek becses pártfogásába ajánlja magát, mély tisztelettel

Brück Samu,
női-szabó

9 5-1

Barátok utca (Pesits péküzlet átellenében.)

874. szám.

vgr. 1882.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a pécsi tek. kir. járás-bíróóság 3524/1881. számú végzése által Spitzer Jozefin végrehajtató javára Lósz Róbertné budapesti lakos ellen 850 frt tőke, 400 frtnak 1881. évi április hó 11-ik napjától, 450 frtnak pedig 1881. április hó 13-ik napjától számítandó 6% kamatait 13% váltódíj és eddig összesen 57 frt 31 kr. perkölttség követelés erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 1500 frtra becsült követelésből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 6769/1882 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen vagyis Pécsen, (Mária-utca 35. sz. a.) leendő eszközlésére

1882. évi november hó 27-ik napjának d. e. 9 órája

határidőül kitűzetik és ahhoz venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőknek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Keit Pécsen, 1882. évi novemtr hó 13. napján.

Kremmer Ferencz,
kir. bírósági végrehajtó.

Legolesőbb bevásárló hely. Legpontosabb kiszolgálás.

Alulírott tisztelettel bátorodom a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy nálam nagy választéku legzebb és művészileg dolgozott arany és ezüst, női és uri

ZSEB-ÓRÁK

jól szabályozott bécsi inga-órák remek tokokban, továbbá francia ébresztő-, hajó-, iroda-lemez és schwarzwaldi órák

jutányos áron kaphatók.

Tetemesen nagyobbított

óra-raktár

azon előnyös helyzetbe hozott, hogy mindennemű és fajta legjobb órákban bárkivel árversenyezhetek.

Elvállalok egyszersmind mindennemű javításokat jótállás mellett, s minden megrendelést gyorsan, olcsón és pontosan teljesítek.

A t. cz. közönség becses bizalmát kéri

kész szolgáljuk

THURN I. órás,

Király-utca 7. sz., a boltív-köz átellenében

8 3-1